

**Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi'nin 4 Mart 2013 tarihli
Kırküçüncü Birleşiminde Oybirliğiyle (32 Oyla) kabul olunan "Hayvan Refahı Yasası"
Anayasanın 94'üncü maddesinin (2)'nci fıkrası gereğince Kuzey Kıbrıs Türk
Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından Resmi Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan
olunur.**

**HAYVAN REFAHI YASASI
İÇDÜZENİ**

Madde 1. Kısa İsim

**BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar**

Madde 2. Tefsir

Madde 3. Amaç

Madde 4. Kapsam

**İKİNCİ KISIM
Hayvanlar Genel Bakımı**

Madde 5. Hayvan Bakıcılarının Yükümlülükleri

Madde 6. Hayvanlara Kötü Muamele Yapılması

Madde 7. Belirli Tür veya Kategorilerdeki Hayvanların Tutulması veya
Barındırılması

**ÜÇÜNCÜ KISIM
Hayvanların Özel Bakımı**

Madde 8. Mutilasyon Yasağı

Madde 9. Hayvanların Öldürülmesi veya Kesilmesi

Madde 10. Hayvanların Barındırılması

Madde 11. Hayvanların Üretilmesi

Madde 12. Hayvanların Taşınması

DÖRDÜNCÜ KISIM

**Başıboş, Tehlikeli, Yarıştırılan ve Teşhir Edilen Hayvanlar ile İlgili
Kurallar**

Madde 13. Başıboş Hayvanlar İçin Önlemler

Madde 14. Tehlikeli Hayvanlar İçin Önlemler

Madde 15. Yarıştırılan Hayvanlar

Madde 16. Teşhir Edilen Hayvanlar

BEŞİNCİ KISIM

**Komitenin Oluşumu, Görev ve Yetkileri ile Toplantılar, Denetleme ve
Kontrol**

Madde 17. Hayvan Refahı Danışma Komitesinin Oluşumu

Madde 18. Komite Toplantıları

Madde 19. Komitenin Görev ve Yetkileri

Madde 20. Denetleme ve Kontrol

ALTINCI KISIM

Hayvanlarla Yapılan Deneyler ve Yasaklamalara İlişkin Kurallar

Madde 21. Hayvanlarla Yapılan Deneylere İlişkin Hususlar

Madde 22. Derslerde Gösterilmek Üzere deney Yapılmasının Bazı Koşullara Bağlı Olarak Yasaklanması

YEDİNCİ KISIM
İdari Yaptırımlar İle Suç ve Cezalar

Madde 23. Cezalarda Yetki ve Yöntem
Madde 24. İdari Yaptırımlar ile Suç ve Cezalar
Madde 25. Suçun Tekerrürü Halinde Para Cezasının İki Katına Çıkması

SEKİZİNCİ KISIM
Geçici ve Son Kurallar

Geçici Madde 1. Hayvan Refahı Danışma Komitesinin İlk Kez Oluşması
Madde 26. Yürürlükten Kaldırma
Madde 27. Yürütme Yetkisi
Madde 28. Yürürlüğe Giriş

8/2013

HAYVAN REFAHI YASASI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, “Hayvan Refahı Yasası” olarak isimlendirilir.

BİRİNCİ KISIM
Genel Kurallar

Tefsir 2. Bu Yasada, metin başka türlü gerektirmedikçe;
“Bakanlık”, Veteriner işleriyle Görevli Dairenin bağlı olduğu Bakanlık anlatır.
“Bakıcı”, hayvanların sahibi gerçek veya tüzel kişiyi veya hayvan sahibi tarafından hayvanların günlük bakımından sorumlu olarak yetkili kılınan kişiyi veya hayvanları kayıt altına aldirmekle yükümlü kişiyi anlatır.
“Başboş Hayvanlar”, avlanırken av köpekleri, bekçilik yaparken bekçi köpekleri ve sürü yönetimi yaparken çoban köpekleri hariç sahipsiz veya sahibinin etkin gözetim ve yönetimi altında olmayan hayvanları anlatır.
7/2008 “Çiftlik Hayvanı”, Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasasında ona verilen anlamı anlatır.
“Damızlık Hayvan”, üreme amaçlı olarak yetiştirilen hayvanları anlatır. Pet hayvanları hariç, evcil hayvan gibi yetiştirilen vahşi türleri de kapsar.
“Deney”, herhangi bir hayvanın, kendisine acı, eziyet, üzüntü veya uzun süreli hasara neden olacak şekilde deneysel veya diğer bilimsel amaçlarla kullanılmasıdır. Acı, eziyet, üzüntü veya uzun süreli hasarın anestezisi, aneljezi veya diğer metotlarla engellenmesi durumunda da bu tanım geçerlidir. Hayvanların kesimi, itlafi ve tanımlanmasında kullanılan çağdaş (insani) yöntemler bu kapsama girmez.

“Deney Hayvanları”, deneylerde kullanılan veya kullanılacak hayvanları anlatır.

“Ev ve Süs Hayvanı”, sahiplerinin veya sahipleri adına sorumluluğunu almış kişilerin yanında bulunan, üçüncü bir şahsa satışı veya devredilmesi amaçlanmayan, köpekler, kediler, gelincikler, omurgasızlar (arı ve kabuklular hariç), tropikal süs balıkları, amfibikler, sürüngenler, kuşlar (çiftlik ortamlarında yetiştirilenler kanatlı hayvanlar hariç) kemirgenler ve evcil tavşanları anlatır.

“Hayvan”, kuluçkalık yumurtalar da dahil tüm canlı hayvanları anlatır.

“İşletme”, hayvanat bahçesi, mağaza veya pazar da dahil olmak üzere, hayvanların bulundurulduğu, yarıştırıldığı, barındırıldığı, yetiştirildiği, alım veya satımın yapıldığı kapalı veya açık hava yetiştiriciliği yapılan yeri anlatır.

“Komite”, bu Yasanın 17’nci maddesi uyarınca oluşturulan Hayvan Refahı Danışma Komitesini anlatır.

“Ötenazi”, hastalığı veya yaraları nedeniyle acı ve/veya ızdırıp içinde olan hayvanların acısını ve/veya ızdırabını dindirmek için veya insan ve hayvan sağlığını tehdit eden veya insan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan hayvanların mevzuat kurallarına ve Veteriner Hekim Raporuna bağlı olarak etik açıdan en uygun yöntemlerle en az veya hiç acı vermeyecek şekilde hayatına son verilmesini anlatır.

“Patojen”, hastalık yapan madde veya mikroorganizmaları anlatır.

“Tehlikeli Hayvan”, doğal yetenekleri dolayısıyla yırtıcı olan ve başkalarına zarar verebilen hayvanları anlatır.

“Vahşi Etobur Hayvan”, evcilleştirilmemiş, kendi orijinal ve doğal ortamında yaşayan ve et yiyen hayvanları anlatır.

“Veteriner Hekim”, Kıbrıs Türk Veteriner Hekimler Birliğine üye olan Veteriner Hekimleri anlatır.”

“Zoonoz Hastalık”, doğal koşullarda hayvanlardan insanlara geçebilen herhangi bir hastalık veya enfeksiyonu anlatır.

Amaç 3. Bu Yasanın amacı, hayvan refahını sağlamak amacıyla hayvanların biyolojik ihtiyaçlarını tatmine yönelik bilimsel bilgilere, becerilere ve niteliklere uygun kuralları ve hayvanların kötü muamele ve ızdıraba karşı korunma altına alınmalarına ilişkin kuralları düzenlemektir.

Kapsam 4. Bu Yasa, hayvanların genel bakımından sorumlu kişilerin görev, yetki ve sorumluluklarını; başıboş hayvanlar, tehlikeli hayvanlar, hayvan dövüşleri, hayvanlara kötü muamele, gereksiz acı çektirme, eza verme, hayvanların üretilmesi, tutulması, taşınması, öldürülmesi, sersemletilmesi ve kesilmesi ile ilgili genel tedbirler ve hayvanların deneysel amaçlarla kullanılması ile ilgili düzenlemeleri kapsar.

İKİNCİ KISIM

Hayvanların Genel Bakımı

Hayvan Bakıcılarının Yükümlülükleri 5. (1) Bakıcılar, bakımını üstlendikleri hayvanların refahını sağlamakla yükümlüdür.
(2) Bakıcılar, hayvanlar için her bir türün biyolojik ihtiyaçları ve gelişim düzeyine uygun bir ortam sağlamakla yükümlüdür.

- (3) Bakıcılar, özellikle aşağıdaki durumlarda, hayvanların ızdırap çekmemesi için bu Yasada ve bu Yasa altında çıkarılacak tüzüklerde belirtilen gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür:
- (A) Hayvanların muayene edilmesi sırasında,
  - (B) Hayvanlar barındırılırken ve özellikle dizginleme sırasında kullanılan ekipmanlar dahil gerekli tüm diğer ekipmanlar kullanılırken,
  - (C) Hayvanların beslenme ve su ihtiyaçları karşılanırken,
  - (Ç) Hayvanların bakımı sağlanırken, ilaç ve diğer maddeler uygulanırken ve cerrahi müdahaleler yapılırken,
  - (D) Tüm hayvan türlerinin çiftleştirilmesi ve üretilmesi sırasında,
  - (E) Hayvanların taşınmasında,
  - (F) Hayvanlar üzerinde deney yapılırken, deney hayvanları üretilirken ve tedarik edilirken,
  - (G) Hayvanların kesilmesi veya öldürmesi sırasında,
  - (Ğ) Yakalanmış tehlikeli ve vahşi hayvanların kontrol altında tutulması sırasında,
  - (H) Hayvanat bahçesi ve sirklerde hayvanların barındırılmasında,
  - (I) Ev ve süs hayvanlarının evlerde bakım ve barındırılması dahil üretme, özel bakım, eğitim ve satış yerlerinde bakım ve barındırılmasında.

Hayvanlara
Kötü
Muamele
Yapılması

6. (1) Bakıcı, her türlü kötü muameleyle karşı hayvanları korumak ve ızdırap çekmelerini engellemek için uygun tedbirleri almak zorundadır.
- (2) Hayvanlarda makul olmayan ölçüde fiziksel veya zihinsel bitkinliğe yol açan, onların biyolojik potansiyelini aşan veya gerekli tıbbi ve Bakanlık tarafından onaylı deneyler hariç, gıda kısıtlaması veya suya erişimi dahil hayvanın sağlık durumuna zarar veren her türlü gereksiz acı, yaralanma veya ızdıraba yol açan herhangi bir kötü muamele yasaktır.
- (3) (A) Bir hayvanı aşırı çalıştırmak,
(B) Gerekli tıbbi müdahaleler ve Bakanlık tarafından onaylı deneyler hariç olmak kaydıyla, hayvana doping vermek veya sağlığına zarar veren uyuşturucu madde veya kimyasal madde vermek veya fizyolojik olmayan bir duruma sevk etmek veya acı ve ızdırap çekmelerine yol açan veya başka bir şekilde zarar veren maddeleri içeren gıdalar vermek,
(C) Hayvanın bariz yaralanmasına veya merkezi sinir sistemi veya diğer organ sistemlerinin faaliyetinde klinik olarak ispatlanabilir olumsuz değişikliklere yol açacak şekilde nesnelere, uyarıcılar veya acı veren maddeler kullanmak,
(Ç) Acıyı artıran veya hayvan sağlığına zarar veren bir biçimde doğum sürecine müdahale etmek,
(D) Tedavi edilemeyecek derecede hasta, zayıf ve bitkin bir hayvana yaşamını uzatmak amacıyla yardım ederek daimi

- acı ve ızdırap çekmesine sebep olmak,
- (E) Av köpeklerinin eğitimi istisna olmak kaydıyla, bir hayvanı bir başka hayvana karşı kıskırtmak, hayvanların yaralanmasına yol açan bir yöntemle bir hayvanı bir başka hayvan kullanarak eğitmek veya sınamak ve onaylanmış deneysel gerekçeler haricinde canlı hayvanları yem olarak kullanmak,
- (F) Bakanlık kararıyla yapılan hastalık mücadelesi ve Veteriner Hekimin tıbbi gerekçelerle verdiği karar ve uyguladığı bilimsel yöntem hariç olmak kaydıyla, zehir veya ilaç kullanımı yoluyla veya yasaların belirtmediği başka bir yöntemle bir hayvanı öldürmek,
- (G) Tıbbi nedenler ve onaylanmış deneysel gerekçeler dışındaki herhangi bir gerekçeyle hayvanların tırnaklarını çekmek, dişlerini sökmek, ses tellerini almak, zehir bezlerini almak, sağır veya kör etmek,
- (Ğ) Hayvanları, fiziksel durumuna ve özelliklerine uygun olmayan bir şekilde kullanmak,
- (H) Hayvanı terk etmek,
Ancak hayvanın sağlık durumunun ve çevresel özelliklerin buna elvermesi kaydıyla bir vahşi hayvanın doğal ortamına salınması terk etmek olarak değerlendirilmez.
- (I) Hayvanları, maçlar, çekilişler, bahisler veya benzeri diğer olaylarda bir ödül, ikramiye veya hediye olarak vermek,
- (İ) Hayvanları dövüştürmek, hayvan dövüşleri düzenlemek, hayvan dövüşlerine katılmak veya hayvan dövüşlerinde hazır bulunmak veya hayvanların dövüşlere katılmasını sağlamak

- yasaktır.
- (4) Hayvanlara kötü muamele yapıldığını gören kişiler Polis Örgütüne ihbarda bulunur. Polis Örgütü gerekli yasal prosedürü uygular ve yapılan ihbarı Bakanlığın bilgisine getirir.

Belirli Tür
veya
Kategorilerde-
ki
Hayvanların
Tutulması
veya
Barındırılması

7. Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulu tarafından onaylanarak Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenecek hayvan türlerine veya hayvan kategorilerine girmeyen hayvanların tutulması veya barındırılması yasaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM Hayvanların Özel Bakımı

Mutilasyon
Yasağı

8. (1) Kısırlaştırma ve tıbbi müdahaleler dışında bir hayvanın vücudunun bir parçasının alınacağı veya hasar göreceği fiziksel müdahalelerin yapılması yasaktır.
- (2) Yukarıdaki (1)'inci fıkrada belirtilen tıbbi müdahalelerin yöntemi

ve bu yöntemlerin uygulanacağı koşullara ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.

Hayvanların
Öldürülmesi
veya
Kesilmesi

9. (1) Hayvanların taşınması, barındırılması, kesim öncesi uyuşturulması, öldürülmesi, sersemletilmesi, kontrol altına alınması ve kesilmesi esnasında önlenebilir herhangi bir stres durumundan ve herhangi bir acı veya ızdıraptan korunması zorunludur.
- (2) Yukarıdaki (1)’inci fıkra kuralları amaçları bakımından belli türlere ve belli kategorideki hayvanlara göre aşağıda belirtilen hususlara ilişkin usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir:
- (A) Belli hayvanların öldürülmesinin veya kasaplık olarak kesilmesinin yasaklanması,
- (B) Hayvanların öldürülme veya kasaplık olarak kesilme biçimi,
- (C) Hayvanların öldürülebileceği veya kasaplık olarak kesilebileceği durumların ve şartların neler olduğu,
- (Ç) Hayvanların öldürülmesi ve kasaplık olarak kesilmesi için izin verilmesi,
- (D) Hayvanların öldürülmesi veya kasaplık olarak kesilmesi için uygun olan yerler ve binaların inşaat ve tasarımı,
- (E) Hayvanların öldürülmesi veya kasaplık olarak kesilmesi için tesis içindeki nakilleri,
- (F) Hayvanların öldürüldüğü veya kasaplık olarak kesildiği tesislerde barındırılması, kontrol altına alınması ve sersemletilmesi,
- (G) Hayvanların öldürüldüğü veya kasaplık olarak kesildiği tesislerde kullanılacak olan alet ve ekipmanlar,
- (Ğ) Ölüm öncesinde sunulacak veriler, kayıtlar ve sağlık durumları,
- (H) Hayvanların muayenesi,
- (I) Öldürülecek veya kasaplık olarak kesilecek hayvanların kontrol altına alınması, sersemletilmesi veya kesiminde kullanılacak araç, gereç ve aletler,
- (İ) Hayvanların bu Yasa kurallarına uygun olarak dini usullere göre kesilmesi.

Hayvanların
Barındırılması

10. (1) (A) Bakıcılar, hayvanları aşağıdaki (B) bendi kurallarına uygun olarak barındırmakla yükümlüdürler.
- (B) Hayvanların türlerine ve kategorilerine göre barındırılmasına ilişkin olarak aşağıda belirtilen hususlar ile ilgili usul ve esaslar, Hayvan Sağlığı Yasası kuralları da gözönünde bulundurularak Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir:
- (a) Kafesler, kümesler, ağıllar, ahırlar, barınaklar ile

41/2012

- hayvan barındırılan diğer yerlerin;
- (i) Ebatları ve tasarımları,
  - (ii) Duvarlarının, tavan ve tabanlarının yüzeylerinin mahiyeti ve uygun malzeme kullanımı,
  - (iii) Yerleşimi, gıda ve su kaynakları ile hayvanların kendi davranış şekillerini geliştirmeleri için imkanlar,
  - (iv) Aydınlatılması, havalandırılması ve ısıtılması.
- (b) Çitin varlığı ve türü.
  - (c) Barındırma sistemleri ile beraber olması gereken araç gereçler.
  - (ç) Kurulacak barınağın yerleşim yeri, izinlendirilmesi, denetimi, yönetiminden sorumlu kişilerin yeterliliği, yönetim şekli ve kayıtların tutulması.
- (2) Bakanlık, barındırma sistemlerinin inşasına ve barındırma sisteminin parça ve ekipmanlarının stoklanmasına, satımına veya teslimatının yapılmasına, bu Yasa altında çıkarılacak ilgili mevzuat kurallarına uygun olması halinde izin verir.

- Hayvanların Üretilmesi 11. (1) Hayvanların türlerine veya kategorilerine göre üretilmesine ilişkin aşağıda belirtilen hususlar ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir:
- (A) Yasaklanmış olanlar dahil üretim yöntemlerinin neler olduğu,
- (B) Hayvanların üretimi için yetki vermeden önce hayvanların ve yavrularının sağlığını ve refahını etkileyebilecek bozuklukları saptamak amaçlı çalışma yöntemleri,
- (C) İlgili mevzuata uygun şekilde hayvanların kaydı, kimliklendirilmesi ve sertifikasyonu,
- (Ç) İlgili mevzuata uygun olarak verilerin saklanması ve istendiğinde Bakanlığa sunulması.
- (2) İnsanların veya hayvanların güvenliğini tehlikeye sokabilecek hayvanların üretilmesi veya üretilmesinde kullanılması ile hayvanın veya yavrularının sağlığını, refahını veya hayvanın yavrularını etkileyebilecek bir hastalık veya dış görünüme sahip hayvanların üretilmesi yasaktır.
- (3) Bakanlık, üretimi ve ithalatı yasaklanmış hayvanların bir listesini oluşturur ve Resmi Gazete’de yayımlar.
- Hayvanların Taşınması 12. (1) Belirlenmiş hayvan türleri veya kategorileri için bu Yasa ve ilgili mevzuata uygun olarak hayvanların taşınmasına ilişkin aşağıda belirtilen hususlar ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir:
- (A) Taşınması yasak olan hayvan türleri ve kategorileri,
- (B) Hayvanların taşınmaya uygun olup olmadıklarının belirlenmesi,
- (C) Hayvanların toplanması ve toplanma yerlerine geliş ve gidişlerinin nasıl olacağı,
- (Ç) Hayvanların taşınması sırasında bulundurulması gerekli destekleyici resmi belgelerin neler olduğu,
- (D) Taşıma araçlarıyla ilgili kurallar,
- (E) Mola da dâhil olmak üzere taşımının süresi ve mesafesi,
- (F) Hayvanların yüklenmesi, boşaltılması ve aktarılması,
- (G) Taşıma araçlarını depolama yoğunlukları,
- (Ğ) Taşıma araçlarının mühürlenmesi ve/veya işaretlenmesi,
- (H) Hayvanların taşınmasında kullanılan ekipmanlar,
- (I) Taşıma süresince hayvanların bakımı, beslenmesi ve hayvanlara su verilmesi,
- (İ) Gerekli kayıtların tutulması,
- (J) Taşıma araçlarının temizlenmesi, dezenfekte edilmesi ve bunun yapabileceği yerler,
- (K) Hayvan hastalıklarının ve zoonoz hastalıkların yayılmasını önleyici ve patojenlerin bertaraf edilmesini sağlayıcı hijyen kuralları,

- (L) Hayvanları taşıyan veya taşımaya dahil olan kişinin nitelikleri.
- (2) Hayvanların yukarıdaki (1)'inci fıkraya uyarınca çıkarılacak tüzük kurallarına uygun olarak taşınması zorunludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Başboş, Tehlikeli, Yarıştırılan ve Teşhir Edilen Hayvanlar ile İlgili Kurallar

- Başboş Hayvanlar İçin Önlemler
- 7/2008
13. (1) Bakıcılar, evcil ve/veya evcilleştirilmiş vahşi etobur hayvanların başboş dolaşmasını engellemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.
- (2) Belediyeler, evcil ve/veya evcilleştirilmiş vahşi etobur hayvanların başboş dolaşmasını önlemek amacıyla aşağıdaki önlemleri alır:
- (A) Aşağıdaki (5)'inci fıkraya uyarınca çıkarılacak tüzükte belirlenen hayvan türlerinin Hayvanların ve İşletmelerin Tanımlanması ve Kaydı Yasasına uygun olarak tanımlanmasını ve kaydedilmesini sağlar.
- (B) Aşağıdaki (5)'inci fıkraya uyarınca çıkarılacak tüzükte belirlenen hayvan türlerinin bağlı tutulmasını ve ağızlık takılmasını sağlar.
- (C) Başboş dolaşan hayvanları, insanların ve evcil hayvanların güvenliğine ve sağlığına zarar vermemesi amacıyla bu Yasa ve ilgili diğer mevzuat kurallarına uygun olarak toplatır ve sahibi veya bakıcısı tarafından alınmaları için duyuru yapar. Bu hayvanları 10 (on) gün süreyle barınaklarda, ağıllarda veya uygun yerlerde tutulmasını sağlar. Bu sürenin sonunda sahibi veya bakıcısı tarafından alınmayan hayvanlar için gerekli duyuruları yaparak 20 (yirmi) gün süreyle sahiplendirme çalışmaları yapar. Sahiplendirilemeyen ve hayvan koruma dernekleri veya örgütleri tarafından kabul edilemeyen hayvanlar kısırlaştırılır, aşılamaları ve gerekli ilaçlamaları yapılır ve sahiplendirilinceye kadar uygun barınak şartlarında yaşamaya devam eder.
- Bu bend kuralları uyarınca hayvanların barındırılması amacıyla yapılacak masraflar, Belediye tarafından; hayvanların sahibi veya bakıcısı tarafından alınması halinde ise sahibi veya bakıcısı tarafından karşılanır.
- (Ç) Hastalığı veya yaraları nedeniyle acı ve/veya ızdırap içinde olan başboş hayvanların acısını ve/veya ızdırabını dindirmek için veya insan ve hayvan sağlığını tehdit eden veya insan ve hayvanlar için tehlike oluşturacak şekilde saldırgan olan başboş hayvanların mevzuat kurallarına ve Veteriner Hekim raporuna bağlı olarak etik açıdan en uygun yöntemlerle en az veya hiç acı vermeyecek şekilde hayatına son verilir.

- (3) Mal sahipleri, kiracılar ve çiftçiler, mülkü dahilinde başıboş dolaşan etoburları yakalayabilir veya Bakanlıktan, Bakanlığın onaylayacağı kuruluşlardan veya Belediyelerden kendi mülkü dahilindeki bu hayvanların yakalanmasını isteyebilir. Yakalanan hayvanlara yukarıdaki (2)'nci fıkra kuralları uygulanır.
- (4) Yollarda veya başka kişilerin mülkünde başıboş veya gözetimsiz dolaşan çiftlik hayvanları ile damızlık hayvanlar, yukarıdaki (3)'üncü fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından yakalanıp, yeterli ve uygun yerlere yönlendirilebilir.
- (5) Yukarıdaki (2)'nci fıkranın (A) ve (B) bendinde bahsi geçen hayvanların ve hayvan türlerinin belirlenmesi ve (C) bendinde bahsi geçen duyurular ile bu maddenin uygulanmasına yönelik, usul ve esaslar, Köpekler Yasası, Belediyeler Yasası ve diğer ilgili mevzuat kuralları da gözönünde bulundurularak Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.

Fasıl 52

9/1970

7/1972

2/1983

6/1989

43/2007

51/1995

33/2011

2/2003

9/2006

40/2007

14/2008

2/2009

91/2009

Tehlikeli
Hayvanlar
İçin Önlemler

14. (1) Belediyeler, kendi insiyatifleriyle veya ilgilinin şikayeti üzerine, tehlikeli hayvanlar arasında listelenen hayvanlar veya gözetim yöntemleri dışında insan veya evcil hayvan yaşamlarını tehlikeye sokabilecek hayvanlarla ilgili olarak, tehlikeyi önlemek için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlar.
- (2) (A) Belediyeler tehlikeli hayvanı, masrafları bakıcısına ait olmak üzere bir hayvan barınağına yerleştirir ve bu durum tehlikeli hayvanın sahibi veya bakıcısına bildirilir.
(B) Tehlikeli hayvanın sahibi veya bakıcısı, gerekli tedbirleri Belediye tarafından belirtilen şekilde ve sürede uygulayacağını yukarıdaki (A) bendi uyarınca yapılan bildirim tarihinden itibaren 10 (on) gün içerisinde yazılı olarak taahhüt etmezse, Belediyeler, tehlikeli hayvanın, geliri Belediyeye kalmak üzere bir açık artırmada satılmasına, hayvan barınağının yöneticisine ve Veteriner Hekimin görüşüne göre, barınakta tutulmasına veya ötenazisine karar verebilir.
- (3) Bakanlık, tehlikeli hayvanların bir listesini oluşturur ve Resmi Gazete'de yayımlar. Listede yer alan tehlikeli hayvanlara sahip olan kişiler, Bakanlığa bildirimde bulunmakla yükümlüdür.

- (4) Bakanlık, yukarıdaki (3)'üncü fıkrada belirtilen listede yer alan hayvanlardan, alınan önlemlere rağmen sahibine veya çevresine bir tehlike oluşturanlara sahip olunmasını, üretilmesini, çoğaltılmasını ve satışını yasaklayabilir.
- (5) Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.
- Yarıştırılan Hayvanlar 67/1999 40/2004 12/2011
15. (1) Beden Eğitimi ve Spor Yasasının ilgili madde kuralları da göz önünde bulundurularak, hayvanların yarıştırılması ile ilgili aşağıda belirtilen usul ve esaslar, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir:
- (A) Yarışma organize edebilecek kişilerin nitelikleri,
(B) Yarışmalara katılacak hayvanların yaş, sağlık durumu ve menşeleri,
(C) Hayvanların ne sıklıkta yarışmalara katılabileceği,
(Ç) Yarışmalarda Veteriner Hekimin hazır bulunması,
(D) Yarışmalardaki parkur ve engeller,
(E) Yarış sahalarının kullanılması,
(F) Hayvan hastalıklarının ve zoonoz hastalıkların yayılmasının önlenmesi için sağlanması gereken hijyen koşulları ve
(G) Yarışmalar süresince hayvanların bekletileceği alanların koşulları.
- (2) Yarışmalar esnasında hayvanların performansını etkileyebilecek maddelerin kullanımı ile ilgili olarak aşağıda belirtilen usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp, Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle belirlenir:
- (A) Belirli maddelerin kullanımının yasaklanması ve kullanımına izin verilen belirli maddelerin içerik miktarının belirlenmesi,
(B) Maddelerin hayvanlara uygulanma yöntemi,
(C) Vücudunda madde bileşeni ve dönüşüm maddeleri bulunan veya bulunduğu şüphe duyulan hayvanların yarışmalara katılımının yasaklanması,
(Ç) Hayvanlarda bulunan madde, madde bileşeni veya dönüşüm maddesinin tesbit edilme şekli.
- (3) Hayvanların yukarıdaki (1)'inci ve (2)'nci fıkra kuralları uyarınca çıkarılacak tüzüklerde yer alan kurallara aykırı olarak yarıştırılması yasaktır.
- (4) Bu Yasanın 8'inci maddesinde belirtilen yasaklanmış mutilasyona uğramış hayvanların yarışmalara kabul edilmesi ve yarışmalarda yer alması yasaktır.
- Teşhir Edilen Hayvanlar 16. (1) Belli hayvanların bir sergiye veya sergi dâhilindeki bir etkinliğe kabul edilmesi veya sergiye katılması ve bu Yasanın 8'inci maddesinde belirtilen mutilasyona uğramış hayvanların sergilere kabul edilmesi ve sergilerde yer alması yasaktır.

- (2) Bakanlık, sergiye veya sergi dahilindeki bir etkinliğe kabul edilmesi veya sergiye katılması yasak olan hayvanların bir listesini oluşturur ve Resmi Gazete’de yayımlar.
- (3) Eğlence, spor veya eğitim amaçları için hayvanların tutulduğu ve halka gösterildiği sergi ve diğer yerler veya kuruluşların organizasyonu ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.

BEŞİNCİ KISIM

Komitenin Oluşumu, Görev ve Yetkileri ile Toplantılar, Denetleme ve Kontrol

Hayvan
Refahı
Danışma
Komitesinin
Oluşumu

17. (1) Bu Yasa amaçları bakımından, bu Yasanın 19’uncu maddesindeki görevleri yerine getirmek üzere aşağıdaki dokuz üyeden oluşan Hayvan Refahı Danışma Komitesi kurulur:

- (A) Bakanlık Müsteşarı veya temsilcisi, (Başkan)
- (B) Veteriner Dairesini temsilen iki üye,
- (C) Hayvancılık Dairesini temsilen iki üye,
- (Ç) Kıbrıs Türk Tabipleri Birliğini temsilen bir üye,
- (D) Hayvanları Koruma Örgütlerinin kendi aralarında belirleyeceği bir üye,
- (E) Kıbrıs Türk Veteriner Hekimler Birliğini temsilen bir üye,
- (F) Kıbrıs Türk Ziraat Mühendisleri Odasını temsilen bir üye.

- (2) Yukarıdaki (1)’inci fıkranın (B) ve (C) bendlerinde belirtilen üyeler ilgili daire tarafından (Ç), (D), (E) ve (F) bendlerinde belirtilen üyeler ise ilgili sivil toplum örgütleri tarafından önerilip Bakan tarafından atanırlar.

Üye olarak atanacak temsilcilerin hayvan sağlığı, hayvan refahı, halk sağlığı veya çevre konularında teknik bilgi ve deneyimi olması koşuldur.

- (3) Üyelerin görev süresi iki yıldır. Görev süresi dolan üyeler yeniden atanabilirler. Üyelik süresi bitmeden en geç 30 (otuz) gün önce ilgili dairelere ve sivil toplum örgütlerine yeni dönem için atanacak üyelerini önermeleri için Bakanlık tarafından bildirimde bulunulur. Bildirim tarihinden itibaren en geç 15 (on beş) gün içinde yeni üyeler önerilir.

- (4) Üyeliklerden herhangi birinin boşalması halinde aynı yöntemle yeniden atama yapılır. Yeni atanan üye, yerine atandığı üyenin görev süresini tamamlar.

- (5) İlgili dairelerin veya sivil toplum örgütlerinin üye önermemesi halinde, yukarıdaki (2)’nci fıkrada yer alan niteliklere haiz bir kişi Bakan tarafından atanır. Sivil toplum örgütlerinin hiçbirinin üye önermemesi nedeniyle bu üyelerin Bakan tarafından atanması halinde Bu Yasanın 18’inci maddesinin (3)’üncü fıkrasında yer alan en az bir sivil toplum örgütünün katılımı veya olumlu oy vermesi ile ilgili koşul aranmaz.

- Komite Toplantıları
18. (1) Komite ilk toplantısında kendi aralarından bir Başkan Yardımcısı belirler.
- (2) Komite olağan olarak her ayın ilk iş gününde veya gerekli durumlarda Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Komiteye, Başkanın yokluğunda Başkan Yardımcısı başkanlık eder.
- (3) Komite üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır. Ancak toplantıya en az bir sivil toplumu örgütünün katılması koşuldur. Komite, kararlarını en az bir sivil toplum örgütünün olumlu oy vermesi koşuluyla, toplantıya katılan üyelerin salt çoğunluğuyla alır.
- (4) Komitenin ve alt çalışma gruplarının organizasyonu, toplantılarla ilgili yazışmaları, faaliyetleri ile ilgili taslak raporların hazırlanması ve benzeri sekreteryaya işleri, Başkanın yönetim ve gözetiminde Veteriner Dairesinin görevlendirileceği Daire personeli tarafından yürütülür.
- (5) Komite üyelerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek tutarda toplantıya katılma ödeneği aylık olarak verilir.

- Komitenin Görev ve Yetkileri
19. Komite aşağıdaki görev ve yetkileri yerine getirir:
- (1) Bu Yasada yer alan, hayvanların genel bakımı, özel bakımı, başıboş hayvanlar ve tehlikeli hayvanlar ve hayvanlarla yapılan deneylerde izinler, ruhsatlandırma, denetleme ve kontrole ilişkin kuralların uygulanması konusunda Bakanlığa görüş vermek,
- (2) Bu Yasa altında çıkarılacak mevzuatın hazırlanmasında ve uygulanmasında teknik görüş sunmak,
- (3) Görev alanına giren konularda araştırma yapmak, veri toplamak, derlemek, bunları analiz etmek, değerlendirmek ve sonuçlarını görüşleriyle birlikte Bakanlığa sunmak,
- (4) Görevleriyle ilgili alanda kendi üyeleri arasından alt çalışma grupları oluşturmak,
- (5) İhtiyaç duyulması halinde, ilgili konuda uzman olan kişilerden görüş almak,
- (6) Talep edilmesi halinde ilgili kurumlara yardım sağlamak, konuyla ilgili olarak diğer ülkelerin muadil kurumlarıyla ve uluslararası örgütlerle işbirliği yapmak,
- (7) Görev alanına giren konularda görüşlerini kapsamlı bir şekilde açıklamak,
- (8) Yıllık faaliyet raporunu kamuya açıklanmak üzere Bakanlığa sunmak,
- (9) Bakanlığa sunulan hayvanlarla yapılan deney projelerini bu Yasa kuralları çerçevesinde aşağıdaki hususları dikkate alarak değerlendirmek:
- (A) Projenin amacı,
- (B) Projenin yöntemi,
- (C) Proje seçenekleri,
- (Ç) Deneyin yapılacağı yer,
- (D) Hayvana verilecek zarar,
- (E) Hayvanın menşesi (üretim ve tedarik),
- (F) Deney süresince hayvanların bakımı, barındırılması ve yapılacak işlem,

(G) Hayvanların maruz kalacağı zararı sınırlandırıcı uygulamalar.

Komite, bu fıkra kuralları uyarınca projeye ilgili yapacağı değerlendirmede hayvana verilen zarar ile toplum çıkarlarına veya bilime sağlanan katkı konusundaki görüşünü gerekçeleriyle birlikte sunar. Komite bu görüşünü, önceden bilimsel metotlarla uygun bulunan bir araştırma projesine dayanarak verir.

(10) Bakanlık tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Denetleme ve Kontrol

20. (1) Bakanlık, bu Yasa ve bu Yasa altında çıkarılan mevzuat kurallarına uyulup uyulmadığının kontrolü, denetimi ve uygulanması için Bakanlığa bağlı dairelerde görev yapan konuyla ilgili personeli görevlendirir.
- (2) (A) Bakanlık tarafından karar verilen acil durumlarda Bakanlık;
- (a) İlgili yasal prosedürler yerine getirilinceye kadar hayvanların bu amaçla belirlenmiş yerlerde tutulmasını veya onların bir dernek veya bir kamu yararına çalışan hayvanların korunması ile ilgili bir örgüt ve/veya derneğe verilmesini kararlaştırabilir,
- (b) Özellikle hayvanların kesilmesini, öldürülmesini veya ötenazi yapılmasını emrederek hayvanların ızdırabını azaltmak için gerekli tedbirleri alabilir.
- (B) Bu Yasa ve bu Yasa altında çıkan ilgili mevzuat kurallarının gereğinin yerine getirilmediği durumlarda damızlık ve üretim hayvanları için bulundurulmuş hayvanların ve bunların ürünlerinin piyasaya sürülmesi Bakanlık tarafından yasaklanır.

ALTINCI KISIM

Hayvanlarla Yapılan Deneyler ve Yasaklamalara İlişkin Kurallar

Hayvanlarla Yapılan Deneylere İlişkin Hususlar

21. (1) Bakanlık tarafından ruhsatlandırılmış kişiler dışında hiç kimse, hayvanlarla deney yapamaz.
- (2) Deneyler, Komitenin olumlu görüşü üzerine, Bakanlığın vereceği izne tabidir. Verilen izinde yapılacak deneyin amacı, süresi ve yeri belirtilir. Bakanlık deneylere, bu Yasada saptanan koşullara ek olarak uygun göreceği koşullar koyabilir.
- (3) Deneylerin, yukarıdaki (2)'nci fıkra uyarınca verilen izinde belirtilen yerde yapılması koşuldur.
- (4) Hiç kimse, izin koşullarına uymayan biçimde, bu Yasanın öngördüğü kısıtlamalara bağlı olmadan ve insan sağlığına veya çevreye zarar verecek herhangi bir deney yapamaz.
- (5) Hiç bir ruhsat sahibi el ustalığı kazanmak için herhangi bir deney yapamaz.
- (6) Omurgalı hayvanlar ve kafadan bacaklılar üzerinde yalnızca aşağıdaki durumlarda deneyler yürütülebilir:
- (A) Elde edilmesi beklenen sonuca kıyasla hayvanların ızdırabının etik olarak kabul edilebilir olması halinde,

- (B) Sonuçların insanlar, hayvanlar veya bitkilerin sağlığı ve besin maddeleri veya bilimsel sorunları çözmek için hayati öneme sahip olması halinde,
  - (C) Yukarıdaki (B) bendinde belirtilen deneylerin sonuçlarının denetlenmesi amacıyla,
  - (Ç) Mahkemenin böyle bir deney yapılmasının adalet amaçları için gerekli olacağını kararlaştırarak yazılı bir emir vermesiyle.
- (7) Deney hayvanlarını üretecek, tedarik edecek ve bu hayvanları kullanacak olan işletmeler, Veteriner Dairesine kayıt olmak ve işletmelerini onaylatmakla yükümlüdürler.
- (8) Deney hayvanları üreten, tedarik eden ve kullanan kuruluşlardaki hayvanların kayıtlarının tutulması ve tanımlanması ile tescili zorunludur.
- (9) Bu madde amaçları bakımından aşağıda belirtilen hususlar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete’de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.
- (A) Yukarıdaki (1)’inci fıkra uyarınca kişilerin ruhsatlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar,
  - (B) Deneylerde kullanılmasına izin verilen hayvan türleri ve kategorileri,
  - (C) Deney hayvanlarının genel bakımı, barındırılması ve üretilmesi ile bu konuların denetimi,
  - (Ç) Yukarıdaki (7)’nci fıkarda belirtilen ve Veteriner Dairesi tarafından yapılacak kayıt ve onayla ilgili kurallar,
  - (D) Deneyleri gerçekleştirmesine izin verilen kişiler ile ilgili kurallar,
  - (E) Deneylerde görev alan ve deneylerde kullanılan hayvanlara bakan kişilerin eğitimi ve öğretimi ile ilgili kurallar,
  - (F) Deney hayvanlarını üreten, tedarik eden ve kullanan kuruluşlardaki hayvanların kayıtlarının tutulması, tanımlanması ve tescili ile ilgili kurallar.
- (10) Aşağıdaki hallerde, Komitenin de olumlu görüşünü almak kaydıyla Bakanlık tarafından deney yapma izni verilir:
- (A) Deney, eğitim veya genel bilimsel araştırma amaçları bakımından gerekliyse ve sonuçlarının önemli yeni anlayışlar getirmesi bekleniyorsa;
  - (B) Deney, temel araştırma ise,
  - (C) Deney hedefleri, başka yöntemler ve prosedürlerle gerçekleştirilemiyorsa,
  - (Ç) Deney, asgari sayıda hayvanla ve en az ızdıraba, acıya veya kalıcı yaralanmalara yol açacak yöntemlerle yürütülürse,
  - (D) Deneyin vereceği acı anestezinin vereceği acıdan daha çok olduğu durumlarda deneyi olumsuz etkilemeyecek şekilde deneyin başlamasından önce hayvanın genel veya lokal anestezisi altına alındığı durumlarda,
  - (E) Deneyden sonra hayvanın ızdırabının önlenememesi halinde hayvan insani bir yöntemle öldürülecekse,

- (F) Deneyle ve/veya hayvanların bakım ve beslenmesiyle ve/veya hayvanların tutulduğu ve üretildiği yerler ile ekipmanlar ve aletlerle ilgilenen kişiler, yukarıdaki (9)'uncu fıkrada bahsedilen tüzükte yer alan koşulları taşıyorsa,
- (G) Hayvanlar, deney hayvanları için organize ve tescilli işletmelerden gelmişse.
- (11) Bu madde uyarınca ruhsat sahibi olan kişiler, yaptıkları tüm deneylerin kaydını tutar.
- (12) Her ruhsat sahibi, yaptığı deneylerle ilgili olarak istenecek ayrıntılı raporları 30 (otuz) gün içerisinde Komiteye sunar.
- (13) Bu madde uyarınca ruhsat sahibi olan kişilerin denetlenmesiyle ilgili usul ve esaslar, Bakanlıkça hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onaylanacak ve Resmi Gazete'de yayımlanacak bir tüzükle düzenlenir.
- (14) Bu maddede belirtilen kurallara uymayan ruhsatlandırılmış kişilerin, ruhsat ve izinleri Bakanlık tarafından iptal edilir.

Derslerde
Gösterilmek
Üzere Deney
Yapılmasının
Bazı
Koşullara
Bağlı Olarak
Yasaklanması

22. Hiçbir ruhsat sahibi, yapacağı deney izninde saptanan türden bir deney olmadıkça ve o izin koşulları uyarınca yapılmadıkça, derste göstermek amacıyla herhangi bir üniversite, fakülte, hastane, okul veya başka herhangi bir akademik kuruluştta herhangi bir deney yapamaz.

YEDİNCİ KISIM

İdari Yaptırımlar ile Suç ve Cezalar

Cezalarda
Yetki
ve Yöntem

23. (1) Bu Yasada yer alan idari para cezaları, Bakanlık tarafından verilir ve ilgililere ceza ihbarnamesi tahtında yazılı olarak tebliğ edilir.
- (2) Cezanın, tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde makbuz karşılığında Bakanlığa yatırılması halinde söz konusu suç davasız halledilmiş olur ve mahkemeye intikal ettirilmez. Bakanlık tarafından tahsil edilen idari para cezaları, suç hangi Belediye sınırları içinde işlenmişse o Belediyeye aktarılır. Belediyeler aktarılan bu parayı, sadece hayvan barınağı yapımı, tadili ve idamesi ile bu Yasa amaçları bakımından yapılacak diğer harcamalarda kullanabilir.
- (3) Bu Yasa uyarınca verilen idari para cezasının yukarıdaki (2)'nci fıkrada belirlenen süre içinde ödenmemesi halinde dosya tanzim edilir ve dosya adli işlem için Hukuk Dairesine gönderilir.

İdari
Yaptırımlar
ile Suç ve
Cezalar

24. Bu Yasa kurallarına aykırı davranan gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aşağıda belirtilen idari yaptırımlar ile cezalar uygulanır:

- (1) (A) Bu Yasanın 5'inci maddesi kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
(B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun, bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (2) (A) Bu Yasanın 6'ncı maddesinin (1)'inci, (2)'nci ve (3)'üncü fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
(B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 6 (altı) katı tutarına kadar para cezasına, 1 (bir) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (3) (A) Bu Yasanın 7'nci madde kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
(B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (4) (A) Bu Yasanın 8'inci maddesinin (1)'inci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
(B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 6 (altı) katı tutarına kadar para cezasına, 1 (bir) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (5) (A) Bu Yasanın 9'uncu maddesi kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
(B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (6) (A) Bu Yasanın 10'uncu maddesinin (1)'inci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı

- tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (7) (A) Bu Yasanın 11'inci maddesinin (2)'nci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (8) (A) Bu Yasanın 12'nci maddesinin (2)'nci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (9) (A) Bu Yasanın 13'üncü maddesinin (1)'inci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (10) (A) Bu yasanın 14'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (11) (A) Bu Yasanın 15'inci maddesinin (3)'üncü ve (4)'üncü fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 6 (altı) katına kadar para cezasına, 1 (bir) yıla kadar

- hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (12) (A) Bu Yasanın 16'ncı maddesinin (1)'inci fıkrası kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 2 (iki) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katına kadar para cezasına, 6 (altı) aya kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (13) (A) Bu Yasanın 21'inci maddesinin (1)'inci, (2)'nci, (3)'üncü, (4)'üncü, (5)'inci, (7)'nci, (8)'inci, (11)'inci ve (12)'nci fıkra kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 6 (altı) katına kadar para cezasına, 1 (bir) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (14) (A) Bu Yasanın 22'nci madde kurallarına aykırı hareket eden gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve haklarında aylık brüt asgari ücretin 4 (dört) katı tutarında idari para cezası uygulanır.
- (B) Yukarıdaki (A) bendindeki suçun bu Yasanın 23'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrası uyarınca mahkemeye intikali ve mahkumiyet halinde, gerçek veya tüzel kişiler, aylık brüt asgari ücretin 6 (altı) katına kadar para cezasına, 1 (bir) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler.
- (15) Bu maddede öngörülen suçların tüzel kişi tarafından işlenmesi halinde ilgili hapislik cezaları tüzel kişinin direktörleri ve yetkililerine uygulanır.

Suçun
Tekerrürü
Halinde Para
Cezasının İki
Katına
Çıkması

25. Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Yasa uyarınca suç sayılan bir eylemi 1 (bir) yıl içinde iki veya daha çok kez işlediği takdirde, bu Yasada yer alan idari para cezası miktarı ve mahkemece verilebilecek para cezasının üst sınırı iki kat artırılarak okunur ve yorumlanır.

SEKİZİNCİ KISIM Geçici ve Son Kurallar

Geçici Madde
Hayvan
Refahı
Danışma
Komitesinin
İlk Kez
Oluşması

1. Bu Yasanın 17'nci maddesi uyarınca oluşturulacak Komitenin üyelerinin belirlenmesi amacıyla Bakanlık tarafından ilgili daire ve sivil toplum örgütlerine bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 (otuz) gün içinde bildirimde bulunulur. Bildirim tarihinden itibaren 15 (onbeş) gün içinde üyeler önerilir ve Komite üyeleri Bakan tarafından atanır. Belirtilen süre içerisinde üye önerilmemesi halinde, bu Yasanın 17'nci maddesinin (5)'inci fıkra kuralları uygulanır.

Yürürlükten
Kaldırma
Fasıl 29 A
Fasıl 47
Fasıl 52

26. Bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak Hayvanlar (Deneylerin Denetimi) Yasası, Hayvanlara Zulüm Yasası ile Köpekler Yasasının 8'inci, 9'uncu ve 10'uncu maddeleri bugüne kadar yapılan uygulamalara hâlel gelmemek koşuluyla yürürlükten kaldırılır.

Yürütme
Yetkisi

27. Bu Yasa, Bakanlık tarafından yürütülür.

Yürürlüğe
Giriş

28. Bu Yasa, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.